SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL SCHMITT

Domnul Ibrahim și florile din Coran

roman

CD book

HUMANITAS fiction

Eric-Emmanuel Schmitt
DOMNUL IBRAHIM ŞI FLORILE DIN CORAN

ERIC-EMMANUEL SCHMITT
MONSIEUR IBRAHIM ET LES FLEURS DU CORAN
© Editions Albin Michel – Paris 2001
All rights reserved.

© Humanitas Fiction, 2013 (ediţia print)
© Humanitas Fiction, 2013 (ediţia digitală)

ISBN: 978-973-689-655-2 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Domnul Ibrahim și florile din Coran

Traducere din franceză de
SIMONA BRÎNZARU

Lui Bruno Abraham-Kremer

La unsprezece ani, am spart purceluşul de porţelan şi m-am dus la fetiţe.

Purceluşul meu era o puşculiţă de porţelan smălţuit, de culoarea vomei, cu o fantă prin care puteai să bagi banii, însă nu puteai să-i scoţi. Tata alesese puşculiţa asta cu sens unic pentru că se potrivea întru totul concepţiei lui de viaţă: banii sunt făcuţi să fie păstraţi, nu să fie cheltuiţi.

În burdihanul purceluşului erau două sute de franci. Patru luni de muncă.

Într-o dimineaţă, înainte să plec la liceu, tata mi-a spus:

— Moise, nu pricep… Lipsesc bani… de acum înainte, te rog să ţii socoteala pe caietul din bucătărie a ceea ce cheltuieşti când mergi la cumpărături.

Prin urmare nu era de ajuns că eram porcăit la liceu şi acasă, că spălam, că învăţam, că făceam de mâncare, că mergeam la cumpărături, că trăiam singur şi fără să mă iubească cineva într-un apartament mare, întunecos şi pustiu, că eram mai degrabă sclav decât fiul unui avocat fără dosare pe rol şi fără soţie, mai trebuia să fiu acuzat că sunt hoţ! Dacă tot eram bănuit că fur, măcar să o şi fac de-adevăratelea.

Aşadar erau două sute de franci în purceluş, atât plăteai pentru o fată din Rue de Paradis. Preţul pentru a deveni bărbat.

Primele de care am dat mi-au cerut cartea de identitate. În ciuda vocii mele, a fizicului – eram gras ca un sac plin cu dulciuri –, se îndoiau că am şaisprezece ani, cât le spusesem că am. Probabil crescusem sub ochii lor, în ultimii ani, cum treceam prin zonă cărând plasa cu legume.

La capătul străzii, sub portic, era una nouă. Dolofană şi frumoasă coz. I-am arătat banii.

— Şi chiar ai şaisprezece ani?

— Păi da, de azi de dimineaţă.

Am urcat la ea. Nu-mi venea să cred, avea douăzeci şi doi de ani, o babă, şi era la dispoziţia mea. Mi-a explicat cum trebuie să te speli, apoi cum trebuie să faci amor…

Sigur că ştiam ce şi cum, dar am lăsat-o să-mi explice ca să se simtă bine, plus că îmi plăcea vocea ei, puţintel bosumflată, puţintel supărată.

Cât a durat, am simţit că mai am puţin şi leşin. La sfârşit, m-a mângâiat pe cap cu blândeţe şi mi-a spus:

— Te mai aştept pe la mine. Şi să-mi aduci un cadouaş!

Aproape că mi-a stricat bucuria: uitasem de cadou. Asta e, eram bărbat, fusesem botezat între coapsele unei femei, abia mă mai ţineam pe

picioare într-atât tremuram şi deja aveam probleme: uitasem de cadou.

M-am întors în fugă acasă, am dat buzna în camera mea, m-am uitat în jur, căutând ceva demn de acest nume, apoi am alergat în graba mare în Rue de Paradis. Fata era tot sub portic. I-am dat ursul meu de pluş.

Cam tot atunci l-am cunoscut pe domnul Ibrahim.

Domnul Ibrahim fusese mereu bătrân. Tot lumetul de pe Rue Bleue şi Rue du Faubourg-Poissonnière îl ţinea minte pe domnul Ibrahim stând în băcănia lui de la opt dimineaţa şi până la miezul nopţii, proţăpit între casa de marcat şi produsele menajere, cu un picior pe culoarul îngust dintre rafturi şi cu celălalt pe sub cutiile de chibrituri, cu un halat cenuşiu peste cămaşa albă, cu dinţii ca de fildeş sticlindu-i pe sub mustaţa subţire şi ochii codaţi, căprui-verzi, mai deschişi la culoare decât pielea lui oacheşă, împodobită cu petele bătrâneţii înţelepte.

Opinia unanimă era că acest domn Ibrahim e un înţelept. Fără îndoială fiindcă era de cel puţin patruzeci de ani arabul de pe strada evreiască. Fără îndoială fiindcă zâmbea mult şi vorbea puţin. Fără îndoială fiindcă părea imun la agitaţia obişnuită a muritorilor de rând, nemişcându-se niciodată, de parcă ar fi fost o ramură altoită pe taburetul său, nearanjându-şi niciodată marfa indiferent de clientul pe care-l servea şi dispărând nu se ştie unde între miezul nopţii şi ora opt dimineaţa.

Aşadar, în fiecare zi făceam cumpărăturile şi făceam de mâncare. Nu cumpăram decât cutii de conserve. Cumpăram conserve în fiecare zi nu din grijă să fie proaspete, nu, ci fiindcă tata nu-mi lăsa decât bani pentru cheltuielile de o zi şi pentru că aşa mi-era mai uşor să gătesc!

Când am început să îl fur pe tata fiindcă mă bănuise că îl înşel, am început să îl fur şi pe domnul Ibrahim. Mi-era cam ruşine dar, ca să îmi uşurez povara, când plăteam, îmi spuneam:

La urma urmei nu este decât un arab!

În fiecare zi îl priveam în ochi pe domnul Ibrahim şi asta îmi dădea curaj.

La urma urmei nu este decât un arab!

— Nu sunt un arab, Momo, de fel sunt din Cornul de Aur.

Mi-am strâns cumpărăturile şi am ieşit în stradă năuc. Domnul Ibrahim îmi auzea gândurile! Prin urmare ştia poate şi că îl înşel?

A doua zi nu am mai şterpelit nici o conservă, dar l-am întrebat:

— Ce-i aia Cornul de Aur?

Ca să fiu sincer, toată noaptea mi-l imaginasem pe domnul Ibrahim

aşezat pe marginea unui corn de aur, zburând pe un cer plin de stele.

— Momo, asta înseamnă regiunea cuprinsă între Anatolia şi Persia.

A doua zi am adăugat în timp ce scoteam portofelul:

— Nu mă cheamă Momo, mă cheamă Moise.

— Ştiu că te cheamă Moise, dar de aceea îţi spun Momo, e mai puţin solemn, mi-a răspuns după încă o zi.

În ziua următoare, numărându-mi restul, l-am întrebat:

— Şi cu ce te încălzeşte? Moise este un nume evreiesc, nu arab.

— Nu sunt arab, Momo, sunt musulman.

— Atunci de ce se spune că eşti arabul străzii, dacă nu eşti arab?

— Momo, în comerţ, arab înseamnă că „deschis de la opt dimineaţa şi până la miezul nopţii, chiar şi duminica“.

Aşa stăteam noi de vorbă. O frază pe zi. Aveam tot timpul la dispoziţie. El, fiindcă era bătrân, eu fiindcă eram tânăr. Şi o zi da, una nu, furam o cutie de conserve.

Cred că ne-ar fi luat un an sau doi să legăm o discuţie de o oră dacă nu am fi întâlnit-o pe Brigitte Bardot.

Mare agitaţie pe strada noastră. Circulaţia este oprită. Strada, blocată. Se filmează.

Toţi posesorii de sex de pe Rue Bleue, Rue Papillon şi Rue du Faubourg-Poissonnière, sunt în alertă. Femeile ca să verifice dacă este aşa de frumoasă precum se spune; bărbaţii nu mai gândesc, discursul lor s-a oprit în fermoarul de la prohab. Brigitte Bardot este aici! Ei, da, pe bune, adevărata Brigitte Bardot!

M-am instalat la fereastră. Mă uit la ea şi mă gândesc la pisica vecinilor de la patru, o pisică drăguţă care toată ziua stă întinsă la soare pe balcon şi parcă nu trăieşte, nu respiră, nu clipeşte decât pentru a trezi admiraţia. Gândindu-mă mai bine, mi-am dat seama că seamănă la perfecţie cu târfele de pe Rue de Paradis fără să îmi dau seama că, de fapt, târfele de pe strada Paradis o copiază pe Brigitte Bardot ca să atragă clienţii. Şi, culmea surprizei, am băgat de seamă că domnul Ibrahim ieşise în pragul uşii. Pentru prima oară – cel puţin de când sunt pe lume – se ridicase de pe taburet.

După ce m-am uitat la drăgălaşa Bardot agitându-se în faţa camerelor de luat vederi, m-am gândit la frumoasa blondă căreia i-am dăruit ursul meu de pluş şi m-am hotărât să cobor la prăvălia domnului Ibrahim şi să profit de lipsa lui de atenţie ca să mai şterpelesc vreo câteva conserve. Ghinion! Era deja în spatele casei de marcat. Ochii lui râdeau uitându-se la

Brigitte Bardot pe deasupra săpunurilor şi a cârligilor de rufe. Niciodată nu-l văzusem astfel.

— Eşti însurat, domnu' Ibrahim?

— Da, sigur că sunt însurat.

Nu era obişnuit să i se pună întrebări.

În acel moment aş fi putut să jur că domnul Ibrahim nu era atât de bătrân cum îşi închipuia toată lumea.

— Domnu' Ibrahim! Să zicem că eşti pe un vapor, împreună cu soţia şi Brigitte Bardot. Vaporul se scufundă. Ce faci?

— Pariez că soţia mea ştie să înoate.

Niciodată nu am mai văzut ochi râzând astfel, râdeau în hohote, făceau un tărăboi de nedescris.

Brusc, ca şi când ar fi primit un ordin de luptă, domnul Ibrahim a luat poziţia „Drepţi": Brigitte Bardot intrase în băcănie.

— Bună ziua, domnule. Aveţi apă?

— Desigur, domnişoară.

Ei, şi ajunşi aici, s-a întâmplat inimaginabilul: domnul Ibrahim s-a dus el însuşi să ia o sticlă de apă de pe raft şi să i-o aducă.

— Vă mulţumesc, domnule. Cât vă datorez?

— Patruzeci de franci, domnişoară.

Bardot a avut o tresărire. Şi eu. Pe atunci, o sticlă de apă costa doi franci, nu patruzeci.

— Nu ştiam că apa este atât de rară aici.

— Nu apa este rară, domnişoară, ci vedetele.

A rostit aceste cuvinte cu atâta farmec şi cu un zâmbet atât de irezistibil, încât Brigitte Bardot a roşit uşor, a plătit cei patruzeci de franci şi a plecat.

Nu-mi venea să cred!

— Da' ştiu, domnu' Ibrahim, că ai tupeu.

— Ei, dragul meu Momo, trebuie să îmi recuperez toate cutiile pe care mi le şterpeleşti.

Din acea zi am devenit prieteni.

E drept că după aia aş fi putut să fur cutiile din altă parte, dar domnul Ibrahim m-a pus să jur:

— Momo, dacă furi, măcar vino şi fură de la mine.

Şi pe urmă, în zilele care au urmat, domnul Ibrahim, mi-a vândut tot felul de ponturi ca să sustrag bani de la tata fără să se prindă: să îi dau la masă pâine cumpărată cu o zi sau două înainte după ce o încălzisem la

cuptor; să îndoi cafeaua cu cicoare; să refolosesc pliculeţele de ceai; să lungesc beaujolais-ul lui obişnuit cu vin de trei franci şi, ideea genială, care dovedea că domnul Ibrahim este tartor, să înlocuiesc pateul obişnuit cu cel pentru câini.

Datorită intervenţiei domnului Ibrahim, lumea adulţilor se fisurase, nu îmi mai oferea acelaşi zid neted de care mă loveam. Printr-o spărtură mi se întindea o mână.

Economisisem cei două sute de franci şi aveam să îmi dovedesc iar că sunt bărbat.

Pe Rue de Paradis, mergeam drept spre porticul unde se afla noua proprietară a ursului meu de pluş. Îi adusesem o cochilie pe care o primisem, o cochilie adevărată, de la mare, de la marea adevărată.

Fata mi-a zâmbit.

În acea clipă a apărut pe alee un bărbat fugind ca din puşcă, urmărit de o fată care striga:

— Hoţul! Mi-a furat poşeta! Hoţul!

Fără să clipesc, am întins piciorul. Hoţul a căzut cât era de lung câţiva metri mai încolo. Am sărit pe el.

M-a privit, a văzut că nu sunt decât un puşti, a zâmbit gata să-mi ardă o scatoalcă dar fata ajunsese lângă noi ţipând cât o ţinea gura, aşa că s-a ridicat şi a luat-o la sănătoasa. Din fericire, strigătele ei îmi dăduseră putere.

S-a apropiat, clătinându-se pe tocuri. I-am întins poşeta pe care a strâns-o încântată la pieptul ei generos care ştia, la nevoie, să geamă aşa de bine.

— Mulţumesc, puiule. Ce să fac pentru tine? O partidă moca?

Era bătrână. Treizeci de ani. Dar domnul Ibrahim îmi spunea mereu că nu trebuie să jigneşti o femeie.

— OK.

Şi am urcat. Proprietara ursului meu de pluş s-a cam şifonat că fusesem răpit astfel. Când am trecut prin dreptul ei mi-a şoptit la ureche:

— Treci pe la mine mâine. Şi cu mine, tot moca.

N-am mai aşteptat până a doua zi…

Domnul Ibrahim şi fetele îmi făceau viaţa cu tata şi mai grea. Începusem să fac un lucru îngrozitor şi vertiginos: să compar. De câte ori eram cu tata mi-era frig. Cu domnul Ibrahim şi cu târfele mi-era cald şi totul era mai luminos.

Priveam biblioteca noastră înaltă şi burduşită, moştenire de familie, cu

toate cărţile care – zice-se – conţin esenţa spiritului uman, inventarul legilor, subtilităţile filozofiei, le priveam pe întuneric – Moise, trage obloanele, lumina scorojeşte coperte –, apoi îl priveam pe tata citind, aşezat în fotoliu, izolat sub rotocolul lampadarului care se înălţa, asemenea unei conştiinţe galbene, deasupra paginilor. Zăvorât îndărătul zidurilor cunoştinţelor sale, nu îmi acorda atenţie nici cât unui câine – de altfel ura câinii –, nici măcar nu încerca să-mi arunce un os din ceea ce ştia. Dacă făceam puţin zgomot…

— Te rog să mă ierţi.

— Taci, Moise. Citesc. Lucrez…

Lucrez, acesta era cuvântul grozav, justificarea absolută…

— Te rog să mă ierţi, tată.

— Din fericire, fratele tău Popol nu-ţi seamănă.

Popol era celălalt nume al nulităţii mele. Tata îmi dădea mereu pe la nas cu amintirea lui Popol, fratele meu mai mare, atunci când făceam ceva rău. „Popol era foarte conştiincios la şcoală, lui îi plăcea matematica, nu murdărea niciodată cada. Popol nu făcea pipi pe lângă closet. Lui Popol îi plăcea să citească la fel de mult ca lui tata.“

La urma urmei, era bine că mama plecase cu Popol, la scurt timp după naşterea mea, fiindcă era greu să mă lupt cu o amintire, darămite să trăiesc alături de Popol, perfecţiunea întruchipată! Ar fi fost peste puterile mele.

— Tată, crezi că Popol m-ar fi iubit?

Tata mă priveşte sau, mai degrabă, mă descifrează cu stupoare.

— Ce întrebare!

Iată răspunsul pe care l-am primit: Ce întrebare!

Învăţasem să privesc oamenii cu ochii tatălui meu. Cu neîncredere, cu dispreţ… Să stau de vorbă cu băcanul arab, chiar dacă nu era arab – fiindcă „arab înseamnă că ai deschis de la opt dimineaţa şi până la miezul nopţii, chiar şi duminica“ –, să le sar în ajutor târfelor, astea erau lucruri pe care le puse deoparte, într-un compartiment secret al minţii mele care nu exista în mod oficial în viaţa mea.

— Momo, de ce nu zâmbeşti niciodată? m-a întrebat domnul Ibrahim.

Întrebarea asta chiar era o lovitură sub centură, mă luase pe nepregătite.

— Zâmbetul, domnu’ Ibrahim, e ceva pentru bogaţi. Eu nu-mi permit să zâmbesc.

Ca să mă enerveze, a zâmbit înadins.

— Să-nţeleg că tu crezi că sunt bogat?

— Tot timpul ai bani în casa de marcat. Nu ştiu pe nimeni care să aibă atâta bănet în faţa lui toată ziua.

— Păi, folosesc bancnotele ca să plătesc marfa şi apoi chiria. Iar la sfârşitul lunii să ştii că îmi rămâne foarte puţin.

Şi continua să zâmbească, de parcă voia să îşi râdă de mine.

— Domnu’ Ibrahim, când spun că zâmbetul e o chestie pentru bogaţi vreau să spun că e o chestie pentru oamenii fericiţi.

— Ei, bine, aici te înşeli. Zâmbetul te face fericit.

— Să i-o spui lu’ mutu.

— Încearcă.

— Să i-o spui lu’ mutu, n-auzi.

— Totuşi, Momo, eşti politicos, nu?

— Ba sunt obligat, alminteri o iau pe coajă.

— E bine să fii politicos, dar şi mai bine e să fii amabil. Ia încearcă să zâmbeşti şi ai să vezi.

Bine, la urma urmei, dacă mă ruga aşa frumos domnul Ibrahim, care mi-a mai strecurat cu blândeţe şi o cutie de varză acră, de calitate superioară, de ce să nu încerc…

A doua zi, juri că-s un bolnav în care au pompat sedative peste noapte: zâmbesc toată ziua.

— Doamnă, iertaţi-mă, dar nu am înţeles exerciţiul de la matematică.

Pac: zâmbet!

— Nu am putut să-l fac!

— Nu-i nimic, Moise, am să ţi-l explic încă o dată.

Nu am mai pomenit aşa ceva. Nu tu ceartă, nu tu avertisment. Nimic.

La cantină…

— Aş putea să mai iau un pic de piure de castane?

Pac: zâmbet!

— Da, uite şi nişte brânză de vaci…

La ora de sport am recunoscut că mi-am uitat pantofii de sport acasă.

Pac: zâmbet!

— Nu se uscaseră încă, dom’ profesor…

Profu’ râde şi mă bate uşurel pe umăr.

Plutesc de parcă aş fi beat. Nimic nu îmi rezistă. Domnul Ibrahim mi-a dat arma absolută. Mitraliez pe toată lumea cu zâmbetul meu. Nu mai sunt tratat ca un gândac.

Întorcându-mă de la liceu o şterg la stabilimentul din Rue de Paradis. O cer pe cea mai frumoasă fată, o negresă înaltă care mi-a dat întotdeauna

papucii:

— Hei!

Pac: zâmbet!

— Urcăm?

— Ai şaisprezece ani?

— Sigur că am şaisprezece ani, de mult!

Pac: zâmbet!

Urcăm.

Apoi, în timp ce mă îmbrac, îi turui că sunt ziarist, că scriu o carte despre prostituate…

Pac: zâmbet!

…că aş avea nevoie să îmi povestească viaţa ei, dacă este de acord.

— Chiar eşti ziarist, pe bune?

Pac: zâmbet!

— Da, mă rog, sunt student la jurnalism…

Îmi vorbeşte. Îi privesc sânii care freamătă în timp ce se povesteşte cu ardoare. Parcă visez. O femeie vorbeşte cu mine. Cu mine. O femeie. Zâmbet. Vorbeşte. Zâmbet. Vorbeşte.

Seara, când tata vine acasă, îl ajut să îşi scoată paltonul, ca de obicei, şi mă strecor în faţa lui ca să fiu sigur că mă vede.

— Masa este gata.

Pac: zâmbet!

Mă priveşte cu mirare.

Eu o ţin langa. E cam greu după o zi întreagă plină de zâmbete, dar nu mă las.

— Măi! Tu ai făcut vreo prostie.

Îmi dispare zâmbetul.

Dar nu mă dau bătut.

La desert, încerc din nou.

Pac: zâmbet!

Mă priveşte nelinişti t.

— Ia vino mai aproape, îmi spune.

Simt că zâmbetul meu este pe cale să dea roade. O nouă victimă. Poate că vrea să mă ia în braţe? Mi-a spus odată că lui Popol îi plăcea să-l ia în braţe, că era un băiat foarte drăgăstos. Poate că Popol se prinsese de chestia cu zâmbetul încă de la naştere? Sau poate că mama avusese timp să îl înveţe?

Sunt foarte aproape de tata, chiar lângă umărul lui. Mijeşte ochii. Eu

sunt tot numai zâmbet.

— Trebuie să porţi aparat. Nu am văzut până acum că ai dinţii ieşiţi în afară.

Din seara aceea mi-am făcut un obicei să merg să-l văd pe domnul Ibrahim, după ce se băga în pat tata.

— E vina mea, dacă aş fi ca Popol, tata m-ar iubi, ar fi mai simplu.

— Ştii tu sigur? Popol a plecat.

— Da, şi?

— Poate că nici nu-l suporta pe tatăl tău.

— Crezi?

— Păi a plecat. Asta nu-i o dovadă?

Domnul Ibrahim mi-a dat monedele galbene ca să fac fişicuri. Aşa m-am mai calmat puţin.

— L-ai cunoscut pe Popol? Domnu' Ibrahim, l-ai cunoscut pe Popol? Ce impresie ţi-a făcut Popol?

A lovit cu un zgomot sec în casa de marcat, de parcă ar fi vrut să-i închidă gura.

— Momo, vreau să îţi spun un lucru: te prefer de o mie de ori lui Popol.

— Serios?

Eram bucuros, nu zic nu, dar nu voiam să o arăt. Strângeam pumnii şi mi-am dezvelit puţin dinţii. Trebuie să îţi aperi familia.

— Ai grijă: nu care cumva să spui ceva de rău despre fratele meu. Ce nu-ţi convenea la Popol?

— Popol băiat de treabă, să ştii. Dar, asta e, te prefer pe tine, Momo.

Am fost un domn: l-am iertat.

La o săptămână după asta, domnul Ibrahim m-a trimis la un prieten de-al lui, dentistul din Rue Papillon. Hotărât lucru, domnul Ibrahim era o persoană influentă. Iar a doua zi mi-a spus:

— Momo, zâmbeşte mai puţin, şi-am rezolvat problema. Nu, am glumit… Prietenul meu m-a asigurat că dinţii tăi sunt buni şi că nu ai nevoie de aparat.

S-a apropiat de mine cu ochii lui care râdeau.

— Cum ar fi să te duci în Rue de Paradis, cu nişte fiare în gură? Care fată o să mai creadă că ai şaisprezece ani?

Aici domnul Ibrahim m-a prins la înghesuială. De data asta, eu am fost cel care i-a cerut monede din care să fac alte fişicuri şi să mă liniştesc.

— Domnu' Ibrahim, cum de ştii toate astea?

— Eu nu ştiu nimic. Ştiu doar ce-i scris în Coran.

Am mai făcut câteva fişicuri.

— Momo, este foarte bine să mergi la profesioniste. Întotdeauna trebuie să începi cu profesioniste, care ştiu bine meserie. Când lucrurile o să se complice şi o să fie vorba de sentimente o să te mulţumeşti cu amatoare.

Mă simţeam mai bine.

— Mergi şi tu uneori în Rue de Paradis?

— Toţi pot să ajungă în paradis.

— O, îţi râzi de mine, doar nu o să-mi spui că mergi acolo, la vârsta ta!

— De ce? E doar pentru minori?

Aici am simţit că am spus o prostie.

— Momo, ce-ai zice de o plimbare?

— A, deci faci şi mişcare, domnu' Ibrahim?

Mai spusesem o prostie. Atunci am adăugat cu un zâmbet larg:

— Nu, zic asta pentru că te-am văzut mereu stând pe taburet.

Chiar şi aşa, eram al naibii de mulţumit.

A doua zi domnul Ibrahim a mers cu mine prin Paris, Parisul frumos, cel din fotografii, Parisul turiştilor.

— Priveşte, Momo, Sena adoră podurile, e ca o femeie căreia îi plac la nebunie brăţările.

Apoi ne-am plimbat prin parcurile de pe Champs-Élysées, între teatre şi guignol. Apoi pe Faubourg Saint-Honoré, unde erau o sumedenie de magazine care aveau nume de mărci renumite: Lanvin, Hermès, Yves Saint Laurent, Cardin… haios era că magazinele astea enorme erau pustii pe lângă băcănia domnului Ibrahim, nu mai mare decât o baie în care nu era loc să arunci un ac, unde se găseau din podea până în tavan, raft după raft, pe trei rânduri şi pe patru în adâncime, toate articolele de prima, de a doua… şi chiar a treia necesitate.

— E tare de tot, domnu' Ibrahim: vitrinele celor bogaţi sunt sărace. Nu e nimic înăuntru.

— Asta înseamnă lux, Momo, nimic în vitrină, nimic în magazin, totul în preţ.

Ne-am isprăvit plimbarea cu o raită prin grădinile secrete ale Palais-Royal acolo unde domnul Ibrahim mi-a făcut cinste cu o limonadă şi şi-a regăsit imobilitatea legendară pe un scaun de bar, bând încet un lichior de genţiană.

— E mişto să stai la Paris.

— Momo, dar tu stai la Paris.

— Nu, stau pe Rue Bleue.

Îl priveam savurându-şi aperitivul.

— Credeam că musulmanii nu beau alcool.

— E-adevărat, dar eu sunt sufist.

Bine, aici am simţit că devin indiscret, că domnul Ibrahim nu voia să-mi vorbească de boala sa – la urma urmei, era dreptul lui; am tăcut până ne-am întors pe Rue Bleue.

Seara am deschis dicţionarul Larousse al tatălui meu. Chiar eram îngrijorat pentru domnul Ibrahim, pentru că, altminteri, dicţionarele m-au decepţionat mereu.

„Sufism: curent mistic al islamului, apărut în secolul al VIII-lea. Se opune legalismului, pune accentul pe religia interioară.“

Poftim: dicţionarele nu explică decât cuvintele pe care le ştii deja.

În fine, sufismul nu era o boală, ceea ce m-a mai liniştit un pic, era un fel de a gândi – chiar dacă există feluri de a gândi care sunt bolnave, cum spunea deseori domnul Ibrahim. După care m-am lansat în urmărirea indiciilor ca să încerc să înţeleg toate cuvintele definiţiei. De unde rezultă că domnul Ibrahim cu lichiorul lui de genţiană credea în Dumnezeu ca musulmanii, dar într-un mod care părea de contrabandă, căci se spunea că „se opune legalismului“, şi asta mi-a dat bătaie de cap… pentru că legalismul reprezenta „grija de a respecta minuţios legea“, după cum afirmau autorii dicţionarului… iar asta, în mare, voia să spună chestii jignitoare, adică domnul Ibrahim era necinstit, aşadar cei pe care îi frecventa nu erau demni să fie frecventaţi. Dar, în acelaşi timp, dacă a respecta legea însemna a fi avocat, ca tata, şi să ai tenul cenuşiu şi atâta tristeţe în casă, mai bine să fiu împotriva legalismului împreună cu domnul Ibrahim. Şi pe urmă, autorii dicţionarului adăugau că sufismul a fost creat de doi tipi de demult, Al-Halladj şi Al-Ghazali, care aveau nişte nume de indivizi care locuiau la mansardele din fundul curţii – cum este Rue Bleue –, şi precizau că era o religie intimă iar asta cu siguranţă că era ceva discret, căci domnul Ibrahim, faţă de toţi evreii de pe strada noastră, era discret.

La masă nu m-am putut abţine să nu îl întreb pe tata care tocmai îşi mânca tocana de miel cu ceva urme fine de Royal Canin:

— Tată, crezi în Dumnezeu?

M-a privit, apoi a rostit încet:

— După câte văd, te maturizezi.

Nu înţelegeam unde bătea. O clipă m-am întrebat dacă nu cumva i-o fi

povestit careva că mergeam la fetele de pe Rue de Paradis. Dar a adăugat:

— Nu, nu am reuşit niciodată să cred în Dumnezeu.

— Nu ai reuşit niciodată? De ce? Trebuie să faci eforturi?

A privit penumbra din jurul lui răsfirată în apartament.

— Ca să crezi că totul are un sens? Da, trebuie să faci eforturi mari.

— Dar, tată, noi suntem evrei.

— Da.

— Şi a fi evreu n-are o legătură cu Dumnezeu?

— Pentru mine nu mai are. A fi evreu înseamnă doar a avea o memorie. O memorie proastă.

Şi spunând asta avea faţa unuia care are nevoie de un pumn de aspirine. Poate pentru că vorbise prea mult. O dată nu se face gaură în cer. S-a ridicat şi a mers direct la culcare.

După câteva zile a venit acasă mai palid decât de obicei. Am început să mă simt vinovat. Mi-am spus că, tot strecurându-i în mâncare tot felul de rahaturi, îi şubrezisem poate sănătatea.

S-a aşezat şi mi-a făcut semn că vrea să îmi spună ceva.

Dar i-au trebuit zece minute ca să deschidă gura.

— M-au dat afară, Moise. Nu mai au nevoie de mine la biroul de avocatură unde muncesc.

Asta, că nu mai aveau chef să lucreze cu tata, sincer să fiu, nu mă mira prea tare – cred că îi deprima până şi pe criminali – dar în acelaşi timp nu mi-am închipuit că un avocat poate la un moment dat să nu mai fie avocat.

— Va trebui să caut de lucru. În altă parte. Trebuie să strângem cureaua, fiule.

A mers să se culce. Era limpede că nu-l interesa ce am eu de zis despre asta.

Am coborât la domnul Ibrahim care zâmbea mestecând alune.

— Cum faci de eşti fericit, domnu’ Ibrahim?

— Ştiu ce-i scris în Coran.

— Într-o zi o să fur Coranul ăla. Chiar dacă ştiu că asta nu se face dacă eşti evreu.

— Şi ce înseamnă pentru tine, Momo, să fii evreu?

— Păi, habar n-am. Pentru tata înseamnă să fie deprimat toată ziua. Pentru mine… e doar ceva ce mă împiedică să fiu altceva.

Domnul Ibrahim mi-a întins o alună.

— Momo, nu ai pantofi buni. Mâine mergem să cumpărăm pantofi.

— Da, dar…

— Un bărbat îşi petrece viaţa doar în două locuri: fie în pat, fie în pantofi.

— Nu am bani, domnule Ibrahim.

— Îţi ofer eu. E cadoul meu. Momo, nu ai decât o singură pereche de picioare, trebuie să ai grijă de ele. Dacă pantofii te bat, îi schimbi. Picioarele te asigur că n-o să poţi să le schimbi!

A doua zi, întorcându-mă de la liceu am găsit un bileţel pe podeaua din holul nostru întunecos de la intrare. Nu ştiu de ce, dar, când am recunoscut scrisul tatei, inima a început să îmi bată mai tare:

Moise,
Iartă-mă, am plecat. Nu mă pricep să fiu un tată bun. Popo…

Şi aici, aici tăiase cu o linie. Ar mai vrut, desigur, să-mi trântească o frază despre Popol. Ceva de genul: „cu Popol m-aş fi priceput să fiu un tată bun, dar cu tine, nu pot“ sau „Popol îmi dădea puterea şi energia să fiu un tată bun, tu nu“, pe scurt, o porcărie pe care de ruşine n-a mai scris-o. În fine, m-am prins, mulţumesc.

Poate că ne vom revedea într-o bună zi, mai târziu, când vei fi om în toată firea. Când nu îmi va fi atâta ruşine şi când mă vei fi iertat. Adio.

Chiar aşa, adio!

P.S. Ţi-am lăsat pe masă toţi banii pe care îi mai aveam. Ai aici lista persoanelor pe care trebuie să le informezi despre plecarea mea. Ele vor avea grijă de tine.

Urma o listă de patru nume pe care nu le cunoşteam.

Hotărârea mea era luată. Trebuia să mă prefac pentru ceilalţi că nu se întâmplase nimic.

Nici nu se punea problema să admit că fusesem abandonat. De două ori, o dată la naştere de mama; o dată, în adolescenţă, de tata. Dacă se afla, nimeni nu avea să-mi mai acorde nici o şansă. Oare ce era cu mine? Oare ce aveam de făceam iubirea imposibilă? Hotărârea mea era irevocabilă: voi simula prezenţa tatei. Voi lăsa impresia că trăieşte, că ia masa aici, că

împarte cu mine lungile sale seri de plictiseală.

De altfel, nu am ezitat nici o secundă: am coborât la băcănie.

— Domnu' Ibrahim, tata are probleme cu digestia. Ce să îi dau?

— Fernet Branca, Momo. Uite, am o miniatură.

— Mulţumesc, urc imediat să i-l dau.

Banii pe care mi-i lăsase îmi ajungeau cam o lună de zile. Am învăţat să-i imit semnătura ca să scriu corespondenţa, să redactez răspunsurile pentru liceu. Făceam mâncare tot pentru două persoane, în toate serile puneam tacâmul lui în faţa mea; doar că la sfârşit aruncam porţia lui la gunoi.

Câteva nopţi pe săptămână, pentru vecinii de vizavi, mă aşezam în fotoliu, îmbrăcat cu puloverul lui, îmi puneam papucii lui, îmi dădeam cu făină prin păr şi încercam să citesc dintr-un frumos exemplar din Coranul nou-nouţ pe care mi-l oferise domnul Ibrahim fiindcă îl bătusem la cap.

La liceu mi-am spus că nu am nici o secundă de pierdut: trebuia să mă îndrăgostesc. Nu prea aveam de ales, dat fiind că liceul nu era mixt; toţi erau îndrăgostiţi de Miriam, fata portarului, care în ciuda celor treisprezece ani ai săi a înţeles foarte repede că domnea peste trei sute de puberi lihniţi. Am început să-i fac curte ca înecatul.

Pac: zâmbet!

Trebuia să-mi dovedesc mie însumi că puteam fi iubit, trebuia să o arăt lumii întregi înainte să nu se observe că părinţii mei, singurii obligaţi să mă iubească, fugiseră.

Îi povesteam domnului Ibrahim despre cucerirea lui Miriam. Mă asculta cu zâmbetul celui care ştie cum o să se termine toată povestea, dar mă prefăceam că nu îl văd.

— Şi ce mai face tatăl tău? Nu îl mai văd dimineaţa…

— Are mult de lucru. Trebuie să plece dimineaţa devreme la noua slujbă…

— A, da? Şi nu este supărat că citeşti Coranul?

— Oricum citesc pe furiş… plus că nici nu înţeleg mare lucru.

— Când vrei să înveţi ceva, nu citeşti o carte. Vorbeşti cu cineva. Eu nu cred în cărţi.

— Şi totuşi, domnu' Ibrahim, chiar tu mi-ai spus că ceea ştii este…

— Da, că ştiu ce-i scris în Coran… Momo, am chef să văd marea. Ce-ai zice dacă am merge în Normandia. Vii cu mine?

— Pe bune?

— Dacă tatăl tău o să fie de acord, fireşte.

— Va fi de acord.

— Eşti sigur?

— Dacă spun că va fi de acord!

Când am ajuns în holul Grand Hôtel din Cabourg, nu am mai rezistat: am început să plâng. Am plâns două ore, trei ore, nu puteam să mă liniştesc.

Domnul Ibrahim se uita la mine cum plângeam. Aştepta cu răbdare să spun ceva.

— E prea frumos aici, domnu' Ibrahim, e mult prea frumos. Nu este de nasul meu. Nu merit aşa ceva, am rostit în cele din urmă.

Domnul Ibrahim a zâmbit.

— Momo, frumuseţea este peste tot. Oriunde îţi roteşti privirea. Asta scrie în Coranul meu.

Apoi ne-am plimbat pe ţărmul mării.

— Ştii, Momo, dacă Dumnezeu nu i-a dezvăluit cuiva viaţa în mod nemijlocit, o carte nu i-o va dezvălui nici atât.

Eu îi vorbeam despre Miriam şi îi vorbeam cu atât mai mult despre ea, cu cât voiam să evit să îi vorbesc despre tata. După ce Miriam m-a admis în rândul pretendenţilor ei, începea să mă respingă ca pe un candidat nepotrivit.

— Nu-i nimic, spunea domnul Ibrahim. Iubirea ta pentru ea este numai a ta. Îţi aparţine. Chiar dacă ea o refuză, nu poate schimba nimic. Doar că nu profită. Momo, ceea ce oferi rămâne la tine mereu; ceea ce păstrezi este pierdut pentru totdeauna!

— Dar tu eşti însurat?

— Da.

— Şi de ce nu e soţia ta cu tine aici?

A arătat marea cu degetul.

— Cu siguranţă asta este o mare englezească, verde şi gri – nu sunt culorile fireşti ale apei, ai crede că a căpătat accent.

— Nu mi-ai răspuns, domnu' Ibrahim, la ce te-am întrebat în legătură cu soţia ta. Deci unde-i soţia ta?

— Momo, şi tăcerea i-un răspuns.

Domnul Ibrahim se trezea primul în fiecare dimineaţă. Se apropia de fereastră, mirosea lumina de-afară şi îşi făcea exerciţiile încet – în fiecare dimineaţă a vieţii lui, aceleaşi exerciţii fizice. Era incredibil de suplu şi, de pe pernă, cu ochii mijiţi, îl vedeam încă pe bărbatul înalt şi nonşalant care trebuia să fi fost cu mulţi ani în urmă.

Spre marea mea surpriză am descoperit într-o zi, la baie, că domnul Ibrahim era circumcis.

— Şi dumneavoastră, domnu' Ibrahim?

— Musulmanii la fel ca evreii, Momo. Este sacrificiul lui Avraam: îşi oferă copilul lui Dumnezeu spunându-i că poate să îl ia. Bucăţica asta de piele care ne lipseşte este legământul lui Avraam. În timpul circumciziei, tatăl trebuie să îşi ţină copilul, tatăl oferă propria durere în amintirea sacrificiului lui Avraam.

Datorită domnului Ibrahim îmi dădeam seama că evreii, musulmanii şi chiar creştinii au avut o grămadă de oameni de seamă în comun înainte să-nceapă să se certe ca chiorii. Nu era treaba mea, dar îmi făcea bine.

După ce ne-am întors din Normandia, când am revenit în apartamentul sumbru şi pustiu, nu mă simţeam diferit, nu, mi se părea că lumea putea fi altfel. Îmi spuneam că puteam să deschid ferestrele, că pereţii puteau fi mai luminoşi, că nu eram obligat să păstrez mobilele care miroseau a trecut, nu, nu miroseau a un trecut frumos, nu, miroseau a trecut bătrânicios, rânced, care pute ca o prelată veche.

Nu mai aveam bani. Am început să vând cărţi, pachete mari, anticarilor de pe cheiurile Senei pe care mi-i arătase domnul Ibrahim în timpul plimbărilor noastre. De fiecare dată când vindeam o carte mă simţeam mai liber.

Trecuseră deja trei luni de când tata dispăruse. Făceam în continuare de mâncare pentru două persoane dar, curios lucru, domnul Ibrahim îmi punea din ce în ce mai puţine întrebări despre el. Relaţia mea cu Miriam se împotmolea tot mai mult dar îmi oferea un subiect de conversaţie, seara, cu domnul Ibrahim.

În unele seri, eram trist. Asta fiindcă mă gândeam la Popol. Acum, că tata dispăruse, mi-aş fi dorit foarte mult să îl cunosc pe Popol. Sunt sigur că l-aş fi suportat mai lesne fiindcă nu mi-l mai azvârlea nimeni în faţă ca pe o antiteză a nulităţii mele. Mă culcam adesea gândind că undeva pe lume exista un frate perfect pe care nu îl ştiam şi pe care, poate, într-o bună zi îl voi întâlni.

Într-o dimineaţă poliţia a bătut la uşă. Ţipau ca în filme:

— Deschide! Poliţia!

Asta e, gata, am minţit prea mult, au venit să mă aresteze, mi-am zis.

Am pus pe mine un halat şi am tras zăvoarele. Aveau un aer cu mult mai puţin agresiv decât mi-am închipuit, chiar m-au întrebat politicos dacă pot intra. Adevărul e că aş fi preferat să mă îmbrac înainte să merg la

închisoare.

În salon, inspectorul m-a luat de mână şi mi-a zis cu blândeţe:

— Tinere, avem o veste foarte rea. Tatăl dumneavoastră a murit.

Nu ştiu pe moment ce m-a mirat cel mai mult: moartea tatălui meu, sau faptul că un poliţai mi se adresa folosind pronumele personal de politeţe. În orice caz, m-am prăbuşit în fotoliu.

— S-a aruncat înaintea trenului aproape de Marsilia.

Şi asta era ciudat: să mergi până la Marsilia ca să te sinucizi! Că trenuri sunt peste tot. Există tot atâtea, dacă nu mai multe, şi la Paris. Hotărât lucru, nu îl voi înţelege niciodată pe tata.

— Totul dovedeşte că tatăl dumneavoastră era disperat şi că şi-a pus cu bună ştiinţă capăt zilelor.

Un tată care se sinucide, asta nu avea cum să mă facă să mă simt mai bine. Până la urmă, poate că era preferabil un tată care să mă abandoneze; aşa cel puţin îmi puteam închipui că este chinuit de regrete.

Poliţiştii păreau să înţeleagă tăcerea mea. Priveau biblioteca goală, apartamentul sinistru în care intraseră spunându-şi că, peste câteva minute vor scăpa, slavă Domnului.

— Pe cine trebuie să anunţăm?

Aici, am avut o reacţie potrivită cu împrejurările. M-am ridicat şi am căutat lista cu patru nume pe care mi-o lăsase tata înainte să plece. Inspectorul a băgat-o în buzunar.

— Vom lăsa aceste demersuri în seama asistenţilor sociali.

Apoi s-a apropiat de mine cu o privire de câine bătut şi am simţit că avea să urmeze o chestie nasoală.

— Acum am ceva foarte delicat să vă cer: trebuie să identificaţi cadavrul.

A fost ca un semnal de alarmă. N-am mai suportat şi am început să urlu de parcă cineva apăsase pe un buton. Poliţiştii se agitau pe lângă mine, căutau întrerupătorul. Numai că, ghinion, eu eram întrerupătorul şi nu mă mai puteam opri.

Domnul Ibrahim s-a purtat impecabil. A urcat când a auzit cum ţip şi a înţeles imediat situaţia, a spus că va merge el la Marsilia să identifice cadavrul. La început, poliţiştii nu au avut încredere, pentru că era arab, dar am început să urlu iar şi au acceptat propunerea domnului Ibrahim.

După înmormântare l-am întrebat pe domnul Ibrahim:

— De când ai înţeles cum era treaba cu tata?

— De când eram la Cabourg. Dar să ştii, Momo, că nu trebuie să fii

supărat pe tatăl tău.

— Serios? Cum vine asta? Un tată care îmi împute viaţa, mă părăseşte şi apoi se sinucide, da, ăsta da capital de încredere, al naibii de bun pentru viaţă. Şi, în plus, nici nu trebuie să fiu supărat pe el!

— Tatăl tău nu avea un exemplu de urmat în viaţă. Şi-a pierdut de foarte tânăr părinţii. Au fost luaţi de nazişti şi au murit într-un lagăr. Tatălui tău îi venea greu să accepte după ce a scăpat. Poate că se învinovăţea că a scăpat cu viaţă. Nu degeaba a sfârşit prin a se arunca înaintea trenului.

— Zău, şi de ce, mă rog?

— Părinţii lui au fost urcaţi în tren şi duşi la moarte. Poate că dintotdeauna îşi căuta trenul lui… Dacă nu a mai avut putere să trăiască, asta nu era din cauza ta, Momo, ci din cauza a tot ceea ce a fost sau nu a fost înainte de tine.

Apoi domnul Ibrahim mi-a îndesat nişte bancnote în buzunar.

— Ia, du-te în Rue de Paradis. Fetele au să te întrebe unde ai ajuns la cartea despre ele…

Am început să schimb totul în apartamentul din Rue Bleue. Domnul Ibrahim îmi dădea cutii cu vopsea, pensule. Îmi dădea şi sfaturi cum să o înnebunesc pe asistenta socială şi să câştig timp.

Într-o după-amiază, după ce deschisesem toate ferestrele pentru a aerisi camerele de mirosul de vopsea acrilică, în apartament a intrat o femeie. Nu ştiu de ce, dar din jena, ezitările, felul ei de a nu îndrăzni să treacă printre taburete şi să evite petele de pe podea, am înţeles imediat cine era.

M-am prefăcut că sunt foarte absorbit de muncă.

A sfârşit prin a-şi drege uşor vocea.

Am mimat surpriza:

— Pe cine căutaţi?

— Îl caut pe Moise, a spus mama.

Era curios cât de greu îi venea să rostească numele ăsta, de parcă îi stătea în gât.

Mi-am permis luxul să-mi bat joc de ea.

— Cine sunteţi?

— Sunt mama lui.

Biata femeie, mi-a fost milă de ea. Era într-o stare… Trebuie că i-a fost tare greu să ajungă până aici. Mă priveşte intens încercând să-mi descifreze trăsăturile. Îi este frică, foarte frică.

— Şi tu cine eşti?

— Eu?

Am chef să mă distrez. E teribil să ajungi în asemenea hal, mai ales după treisprezece ani.

— Eu? Eu sunt Momo.

I-a căzut faţa.

— Este un diminutiv de la Mohamed, adaug făcând mişto în continuare.

Faţa îi devine mai palidă decât vopseaua pe care am dat-o pe plinte.

— A, da? Nu eşti Moise?

— A, nu, doamnă, nu trebuie să faceţi o confuzie. Eu sunt Mohamed.

Înghite în sec. De fapt, nu este chiar nemulţumită.

— Dar aici nu stă un băiat pe care îl cheamă Moise?

Îmi vine să răspund: Nu ştiu, tu eşti mama lui, tu ar trebui să ştii. Dar în ultima clipă mă stăpânesc, fiindcă biata femeie pare că se clatină pe picioare. Aşa că îi plasez o minciună mai confortabilă.

— Moise a plecat, doamnă. Se săturase să mai stea aici. Nu avea amintiri prea plăcute.

— A, da?

Ia te uită, mă întreb dacă mă crede. Nu pare convinsă. Poate că până la urmă nu e chiar atât de tâmpită.

— Şi când se va întoarce?

— Nu ştiu. Când a plecat a spus că vrea să îşi întâlnească fratele.

— Fratele?

— Da, are un frate.

— A, da?

Pare complet zăpăcită.

— Da, fratele lui, Popol.

— Popol?

— Da, doamnă, Popol, fratele lui mai mare!

Mă întreb dacă nu cumva mă crede un handicapat. Sau poate chiar crede că sunt Mohamed.

— Dar nu am mai avut alt copil înainte de Moise. Nu am avut nici un băiat pe nume Popol.

Acum începe să mi se facă mie rău.

Doamna asta îşi dă seama, se clatină atât de tare încât se aşază pe un fotoliu ca să îşi revină, iar eu fac la fel.

Ne privim în linişte, cu nasul înfundat de mirosul vopselei acrilice. Mă studiază, nu îi scapă nici cea mai mică mişcare pe care o fac.

— Spune-mi, Momo…

— Mohamed.

— Spune-mi, Mohamed, îl vei mai revedea pe Moise?

— E posibil.

Am spus-o cu detaşare. Nu-mi vine să cred că am avut un ton detaşat. Mă priveşte în adâncul ochilor. Poate să mă fixeze cu privirea cât vrea, nu va scoate nimic de la mine, sunt stăpân pe situaţie.

— Dacă o să-l vezi pe Moise într-o bună zi, te rog să-i spui că eram foarte tânără când m-am măritat cu tatăl lui, că m-am măritat ca să pot pleca de la ai mei. Nu l-am iubit niciodată pe tatăl lui Moise, dar eram gata să-l iubesc pe el. Numai că am cunoscut un alt bărbat. Iar tatăl tău…

— Poftim?

— Vreau să spun tatăl lui Moise. Mi-a spus: pleacă şi lasă-mi-l pe Moise, dacă nu… Am plecat. Am preferat să am viaţa mea, o viaţă în care există fericire.

— Sunt sigur că aşa a fost mai bine.

A coborât privirea în pământ.

Se apropie de mine. Simt că vrea să mă îmbrăţişeze. O fac pe niznaiul.

— Ai să îi spui lui Moise? mă întreabă cu un glas rugător.

— Tot ce se poate.

În aceeaşi seară merg la domnul Ibrahim şi îi spun râzând:

— Şi ia zi, domnu’ Ibrahim, când ai să mă înfiezi?

— Păi, chiar de mâine dacă vrei, dragul meu Momo! a răspuns el râzând.

A trebuit să ne luptăm. Lumea oficială, a ştampilelor, a autorizaţiilor, a funcţionarilor agresivi atunci când îi trezeşti, nu avea nevoie de noi. Dar nimic nu îl descuraja pe domnul Ibrahim.

— Ei bine, avem deja refuzul în buzunar, Momo. Ne rămâne să obţinem acordul.

Mama mea, cu ajutorul asistentei sociale, sfârşise prin a accepta demersul domnului Ibrahim.

— Şi soţia ta, domnu’ Ibrahim, vrea şi ea?

— Soţia mea s-a întors în ţară de mult. Fac ce vreau. Dar, dacă vrei, vom merge să o vedem în vara asta.

În ziua în care am avut documentul, faimosul document conform căruia eram fiul celui pe care îl alesesem, domnul Ibrahim a hotărât că trebuie să cumpărăm o maşină ca să sărbătorim evenimentul.

— Vom călători, Momo. Iar în vara asta vom merge în Cornul de Aur

şi îţi voi arăta marea, marea unică, marea de baştină.

— N-am putea să folosim un covor zburător mai degrabă?

— Ia, mai bine, un catalog şi alege o maşină.

— Bine, tată.

E aiurea cum, folosind aceleaşi cuvinte, putem resimţi sentimente diferite. Când îi spuneam „tată“ domnului Ibrahim, îmi râdea inima, mă umflam în pene, viitorul strălucea.

Am mers la dealerul de maşini.

— Vreau să cumpăr maşina asta. Fiul meu a ales-o.

La capitolul vocabular, domnul Ibrahim stătea mai rău decât mine. În orice propoziţie plasa „fiul meu“ de parcă tocmai inventase paternitatea.

Vânzătorul a început să ne laude caracteristicile motorului.

— Nu vă mai obosiţi să mă aburiţi, vă spun că vreau să o cumpăr.

— Aveţi permis, domnule?

— Desigur.

Şi domnul Ibrahim a scos din portofelul de marochin un document care trebuia să fie cel puţin de pe vremea faraonilor. Vânzătorul a examinat papirusul cu teamă, mai întâi fiindcă majoritatea literelor erau şterse, iar apoi fiindcă era într-o limbă pe care nu o cunoştea.

— Acesta este un permis de conducere?

— Se vede, nu?

— Bine. Vă propunem să o plătiţi în mai multe rate lunare. De exemplu, pentru o durată de trei ani, trebuie să plătiţi…

— Când vă spun că vreau să cumpăr o maşină înseamnă că pot s-o fac. O cumpăr cu banii jos.

Domnul Ibrahim era foarte jignit. Vânzătorul făcea gafe una după alta, zău aşa!

— Atunci să ne faceţi un cec în valoare de…

— Ajunge! V-am zis că o cumpăr cu banii jos. Cu bani. Cu bani adevăraţi.

Şi a pus grămezi de bancnote pe masă, grămezi frumoase de bancnote vechi aranjate într-o pungă de plastic.

Vânzătorul nu mai avea mult şi se sufoca.

— Dar… dar… nimeni nu plăteşte *cash*… asta nu este posibil…

— Ei asta-i, ce, ăştia nu sunt bani? Eu am acceptat să îi ţin în prăvălia mea, dumneavoastră de ce nu aţi face-o? Momo, am intrat într-o firmă serioasă, sau cum?

— Bine. Aşa facem. Vă vom pune maşina la dispoziţie în două

săptămâni.

— Două săptămâni? Nu se poate: Păi eu în două săptămâni pot să şi mor!

Două zile mai târziu maşina ne-a fost livrată în faţa băcăniei… era tare de tot domnul Ibrahim.

Când a urcat la volan, domnul Ibrahim a început să atingă delicat toate comenzile cu degetele sale subţiri; apoi şi-a şters fruntea: se înverzise.

— Nu mai ştiu, Momo.

— Dar ai învăţat, nu?

— Da, de mult, cu un prieten, Abdullah. Dar…

— Dar?

— Maşinile nu erau ca asta pe vremea aia.

Domnului Ibrahim chiar îi era rău.

— Şi ia zi, domnu' Ibrahim, maşinile pe care ai învăţat să conduci erau trase de cai?

— Nu, dragă Momo, erau trase de măgari. Pricepi? De măgari.

— Şi permisul de conducere de alaltăieri ce era?

— Mmm… o scrisoare de demult de la prietenul meu Abdullah în care îmi povestea cum fusese recolta.

— Atunci suntem în rahat!

— Să ştii că da, Momo!

— Şi în Coranul ăla nu e nici o chestie, aşa ca de obicei, să ne dea o soluţie?

— Află de la mine, Momo: Coranul nu este un manual de mecanică! Este folositor pentru ceea ce ţine de suflet, nu de mecanică. Şi apoi, pe vremea Coranului lumea folosea cămilele ca să călătorească!

— Nu te enerva, domnu' Ibrahim!

În cele din urmă domnul Ibrahim a hotărât să luăm împreună lecţii de şofat. Cum nu aveam vârsta necesară, el învăţa în mod oficial în vreme ce eu, aşezat pe bancheta din spate, nu pierdeam nici o vorbă din cursul instructorului. Imediat după aceea, scoteam maşina noastră din garaj şi mă instalam la volan. Ne plimbam noaptea prin Paris ca să evităm aglomeraţia.

Mă descurcam din ce în ce mai bine.

În fine a sosit vara şi am pornit la drum.

Mii de kilometri. Traversam toată Europa pe la sud. Cu geamurile deschise. Ne îndreptam spre Orientul Mijlociu. Era incredibil să descoperi cum lumea devenea interesantă călătorind cu domnul Ibrahim. Cum eram ţeapăn la volan, concentrat la drum, îmi descria peisajele, cerul, satele,

oamenii. Trăncăneala domnului Ibrahim, glasul acela fragil ca foiţa de ţigară, accentul savuros, imaginile, exclamaţiile, mirările urmate de cele mai diabolice îndrăzneli, toate astea însemnau pentru mine drumul de la Paris la Istanbul. Nu am văzut Europa, am auzit-o.

— Of, Momo, suntem la bogaţi! Priveşte: există pubele.

— Şi ce-i cu asta? Ce dacă sunt pubele?

— Când vrei să ştii dacă eşti într-un loc bogat sau sărac, te uiţi după pubele. Dacă nu vezi nici gunoaie, nici pubele, atunci eşti într-un loc cu oameni foarte bogaţi. Dacă vezi pubele dar nu vezi gunoaie, atunci eşti printre bogaţi. Dacă vezi gunoaie lângă pubele, nu este dovada bogăţiei dar nici a sărăciei, este dovada turismului. Dacă vezi gunoaie dar nu vezi pubele, eşti la săraci. Iar dacă oamenii locuiesc printre gunoaie, eşti în mijlocul celor foarte săraci. Aici suntem la cei bogaţi.

— Asta cam aşa e, suntem în Elveţia.

— Ah, nu o lua pe autostradă Momo, nu pe autostradă. Când mergi pe autostradă eşti îndemnat să mergi dar să nu vezi nimic. Autostrada este pentru tâmpiţii care vor să ajungă foarte repede de la un punct la celălalt. Noi nu facem geometrie, noi călătorim. Găseşte-mi drumeaguri care să ne arate tot ceea ce este de văzut.

— Se vede că nu tu conduci, domnu’ Ibrahim.

— Ascultă Momo, dacă vrei să nu vezi nimic, atunci ia avionul ca toată lumea.

— Aici suntem la săraci, domnu’ Ibrahim?

— Da, suntem în Albania.

— Şi aici?

— Opreşte maşina. Simţi? Miroase a fericire, e Grecia. Oamenii par nemişcaţi, se opresc să se uite după noi, respiră. Vezi, tu, Momo, toată viaţa mea am muncit, dar am muncit încet, fără să mă grăbesc, nu voiam să fac profit sau să văd cum defilează clienţii în prăvălie, nu. Lentoarea aceasta e secretul fericirii. Ce vrei să faci mai târziu?

— Nu ştiu, domnule Ibrahim. Ba da, mă voi ocupa de import-export.

— De import-export?

Aici am punctat, găsisem cuvântul magic. „Import-export“ – numai asta avea domnul Ibrahim pe buze, era un cuvânt serios şi aventuros totodată, un cuvânt care sugera călătorii, vase, colete, cifre de afaceri mari, un cuvânt cu greutate pe care silabele îl făceau să se mişte: „import-export“!

— Vi-l prezint pe Momo, fiul meu, care într-o zi se va ocupa de

import-export.

Aveam tot felul de jocuri. Intram cu el în monumente religioase legat la ochi cu o eşarfă şi trebuia să ghicesc religia după miros.

— Aici miroase a ceară, este o biserică catolică.

— Da, suntem la bazilica Sfântul Anton.

— Aici miroase a tămâie, este o biserică ortodoxă.

— Adevărat, suntem la Sfânta Sofia.

— Şi aici miroase a picioare, este o moschee. Câh, aici chiar pute…

— Ce zici? Păi suntem la Moscheea Albastră! Un loc în care miroase a transpiraţie nu este de nasul tău? Ce, ţie nu îţi miros niciodată picioarele? Eşti dezgustat de un lăcaş de rugăciune care miroase a trup de om, care este făcut pentru oameni, cu oameni înăuntru? Ai fumuri de parizian! Pe mine, mirosul ăsta de şosete mă linişteşte. Îmi spun că nu sunt mai presus decât vecinul meu. Îmi simt mirosul, le simt mirosul, deci mă simt deja mai bine!

Cum ne-am apropiat de Istanbul domnul Ibrahim a devenit mai tăcut. Era emoţionat.

— În curând vom ajunge la marea mea de baştină.

În fiecare zi voia să mergem tot mai încet. Voia să savureze peisajul. Îi era şi teamă.

— Domnu’ Ibrahim, unde este marea aia de baştină? Arată-mi pe hartă.

— Ah, nu mă enerva cu hărţile tale, Momo, nu eşti la liceu!

Ne-am oprit într-un sat de munte.

— Sunt fericit, Momo. Eşti cu mine şi ştiu ce scrie în Coranul meu. Acum vreau să te duc să dansezi.

— Să dansez, domnu’ Ibrahim?

— Trebuie. Neapărat. „Inima omului este ca o pasăre închisă în colivia trupului.“ Când dansezi, inima cântă asemenea păsării care doreşte să se confunde cu Dumnezeu. Vino, mergem la *tekke*1.

1 Mănăstire musulmană (N.tr.)

— Unde?

— Ce discotecă bizară! i-am spus în timp ce treceam pragul.

— Un tekke nu este o discotecă, este o mănăstire. Momo, descalţă-te.

Şi acolo, pentru prima oară, am văzut nişte bărbaţi învârtindu-se. Dervişii erau îmbrăcaţi cu nişte rochii de culoare deschisă, grele, suple. Se

auzea o tobă. Şi atunci călugării se transformau în titirez.

— Vezi, Momo! Se învârtesc, se învârtesc în jurul inimii lor, care este locul prezenţei lui Dumnezeu. E ca o rugăciune.

— Cum, asta e o rugăciune?

— Sigur că da, Momo. Pierd toate reperele terestre, această greutate pe care o numim echilibru, se transformă în torţe care ard într-o vâlvătaie. Încearcă, Momo, încearcă. Uite, fă ca mine.

Şi domnul Ibrahim şi cu mine am început să ne învârtim.

În timp ce mă învârteam, cam pe la început, îmi spuneam: *sunt fericit cu domnul Ibrahim.* Apoi continuam: *nu mai sunt supărat pe tata fiindcă a plecat*. Iar la sfârşit chiar credeam: *la urma urmei, mama nu a avut de ales când…*

— Ia zi, Momo, ai simţit lucruri frumoase?

— Da, a fost incredibil. Mi se ducea toată ura. Dacă nu s-ar fi oprit tobele poate că aş fi reglat şi problema cu mama. A fost tare bine să mă rog, domnu' Ibrahim, chiar dacă aş fi preferat să mă rog cu bascheţii în picioare. Cu cât corpul devine mai greu, cu atât mintea este mai uşoară.

Începând din acea zi ne opream deseori să dansăm în mănăstirile pe care le ştia domnul Ibrahim. Uneori el nu se învârtea, se mulţumea să bea un ceai cu ochii mijiţi, dar eu, eu mă învârteam ca un posedat. Nu, de fapt, mă învârteam că fiu mai puţin posedat.

Seara, în pieţele satelor, încercam să vorbesc puţin cu fetele. Mă străduiam din răsputeri dar nu prea mergea, în timp ce domnul Ibrahim nu făcea altceva decât să îşi bea lichiorul de genţiană zâmbind, cu aerul său blând şi calm, şi, culmea, după o oră erau o sumedenie de oameni în jurul lui.

— Te mişti prea mult, Momo. Dacă vrei să ai prieteni trebuie să nu te mişti.

— Domnule Ibrahim, ţi se pare că sunt frumos?

— Eşti foarte frumos, Momo.

— Nu asta vreau să spun. Crezi că voi fi suficient de frumos să plac fetelor… fără să plătesc?

— Peste câţiva ani o să vrea ele să plătească pentru tine!

— Totuşi… deocamdată… oferta e cam subţire…

— Păi, sigur că da, Momo, ai văzut cum procedezi? Te uiţi la ele şi pari că spui: „Aţi văzut cât sunt de chipeş?“ Atunci e clar că vor începe să râdă. Şmecheria este să le priveşti şi să ai aerul că le spui: „Nu am mai văzut alta mai frumoasă ca tine“. Pentru un bărbat normal, vreau să spun un

bărbat ca tine şi ca mine – nu ca Alain Delon sau Marlon Brando, nu –, frumuseţea este cea pe care o descoperi într-o femeie.

Priveam soarele strecurându-se printre munţi şi cerul care devenea violet. Tata se uita la luceafărul de seară.

— Momo, ne-a fost dată o scară ca să evadăm. Omul a fost mai întâi mineral, apoi vegetal, apoi animal – nu poate uita că este animal, adesea este ispitit să redevină animal –, apoi a fost om înzestrat cu o conştiinţă, raţiune, credinţă. Îţi imaginezi drumul parcurs de la stadiul de pulbere până azi? Iar mai târziu, când îţi vei depăşi condiţia de om, vei deveni un înger. S-a terminat cu legătura ta cu pământul. Când dansezi, ai intuiţia acestei stări.

— Mda. În orice caz, eu nu îmi amintesc de nimic. Domnule Ibrahim, îţi aminteşti să fi fost plantă?

— Păi, ce crezi tu că fac atunci când stau ore întregi nemişcat pe taburetul din băcănie?

Apoi a sosit ziua de neuitat în care domnul Ibrahim m-a anunţat că urma să ajungem la marea lui de baştină şi să îl întâlnim pe prietenul său Abdullah. Era emoţionat ca un puşti. A vrut să meargă singur înainte şi, ca să mă poată repera, mi-a cerut să îl aştept sub un măslin.

Era vremea siestei. Am adormit cu spatele sprijinit de trunchiul copacului.

Când m-am trezit se înserase deja. L-am aşteptat pe domnul Ibrahim până la miezul nopţii.

Am mers până în satul următor. Când am ajuns în piaţă, oamenii s-au repezit la mine. Nu ştiam limba lor, dar îmi vorbeau cu vioiciune şi păreau că mă cunosc foarte bine. M-au condus până la o casă mare. Mai întâi am traversat o sală lungă unde mai multe femei ghemuite gemeau. Apoi m-au dus la domnul Ibrahim.

Stătea întins pe spate, plin de răni, de vânătăi, de sânge. Maşina se izbise de un zid.

Era foarte slăbit.

M-am aruncat la pieptul lui. A deschis ochii şi a zâmbit.

— Momo, călătoria se încheie aici.

— Nu, nu am ajuns încă la marea de unde vii.

— Ba da, eu am ajuns. Toate braţele fluviului se varsă în aceeaşi mare. Marea unică.

Şi atunci s-a întâmplat fără voia mea: am început să plâng.

— Momo, nu sunt prea încântat de comportamentul tău.

— Mă tem pentru tine, domnule Ibrahim.

— Eu nu mă tem, Momo. Ştiu ce scrie în Coranul meu.

Nu trebuia să spună asta, era o frază care mi-a trezit prea multe amintiri plăcute şi am început să hohotesc şi mai tare.

— Momo, tu te plângi pe tine, nu pe mine. Eu am trăit bine. Am îmbătrânit. Am avut o soţie care a murit de mult, dar pe care o iubesc la fel ca-n tinereţe. Am avut un prieten, Abdullah, pe care ai să-l saluţi în locul meu. Mica mea băcănie mergea bine. Rue Bleue este o stradă drăguţă, chiar dacă este albastră doar cu numele. Şi apoi ai apărut tu.

Ca să îi fac plăcere, mi-am înghiţit lacrimile, am făcut un efort şi: pac – zâmbet.

Era mulţumit. Parcă nu îi mai era atât de rău.

Pac: zâmbet.

A închis încet ochii.

— Domnu' Ibrahim!

— Şşşş… Nu te îngrijora. Nu mor, Momo, merg să întâlnesc necuprinsul.

Asta a fost tot.

Am mai rămas puţin pe acolo. Am vorbit mult de tata cu Abdullah, prietenul lui. Şi, de asemenea, ne-am învârtit mult.

Domnul Abdullah era ca domnul Ibrahim, doar că era un domn Ibrahim foarte ridat, plin de vorbe alese, de poeme ştiute pe dinafară, un domn Ibrahim care ar fi petrecut mai multă vreme să citească decât să stea în faţa casei de marcat. În orele în care ne învârteam în mănăstiri el numea asta dansul alchimiei, dansul care transformă arama în aur. Cita deseori din Rumi.

Spunea:

Aurul nu are nevoie de piatra filozofală, însă arama da.
Fii mai bun.
Omoară ceea ce este viu: trupul tău.
Adu la viaţă ceea ce este mort: inima ta.
Ascunde ceea ce este prezent: lumea de aici.
Cheamă ceea ce este absent: lumea vieţii viitoare.
Distruge ceea ce există: pasiunea.
Creează ceea ce nu există: intenţia.

Chiar şi astăzi, când lucrurile nu merg, mă învârtesc.

Ridic o mână spre cer şi mă învârtesc. Îmi îndrept o mână spre pământ şi mă învârtesc. Deasupra mea cerul se roteşte. Pământul se roteşte sub picioarele mele. Nu mai sunt eu, ci unul dintre atomii care se rotesc în jurul vidului care este totul.

Aşa cum spunea domnul Ibrahim:

— Inteligenţa ta stă în glezna ta iar glezna ta are un mod de a gândi foarte profund.

M-am întors acasă făcând autostopul. M-am „lăsat în voia lui Dumnezeu“, cum spunea domnul Ibrahim despre cerşetori; am cerşit şi m-am culcat sub cerul liber şi asta de asemenea era un dar frumos. Nu voiam să cheltuiesc bancnotele pe care domnul Abdullah mi le strecurase în buzunar în timp ce mă săruta, înainte să îl părăsesc.

Întors la Paris, am descoperit că domnul Ibrahim prevăzuse totul. Mă eliberase: eram liber aşadar. Îi moşteneam banii, băcănia şi Coranul. Avea, în sfârşit, ce era în Coranul său.

Notarul mi-a întins plicul gri şi am scos din el, cu grijă, cartea veche.

În Coranul domnului Ibrahim erau două flori uscate şi o scrisoare a prietenului său Abdullah.

Acum sunt Momo şi toată lumea de pe Rue Bleue mă cunoaşte. În cele din urmă nu am făcut import-export, îi spusesem asta domnului Ibrahim, aşa, doar ca să îl impresionez puţin.

Din când în când mama vine să mă vadă. Îmi spune Mohamed ca să nu mă supăr şi mă întreabă dacă am veşti despre Moise. I le comunic.

În ultima vreme am anunţat-o că Moise l-a întâlnit pe Popol, fratele lui, şi că au plecat în călătorie amândoi şi că, după mine, nu vor reveni prea curând. Poate că nici nu mai merita efortul să vorbim despre asta. S-a gândit bine – este mereu atentă când vorbeşte cu mine –, apoi a şoptit cu amabilitate:

— La urma urmei cred că nu este chiar cel mai rău lucru. Există o copilărie pe care trebuie să o părăseşti, o copilărie de care trebuie să te vindeci.

I-am răspuns că nu mă pricepeam la psihologie, eu mă pricepeam să îmi ţin băcănia.

— Mi-ar plăcea să te invit într-o seară la cină, Mohamed. Soţul meu de asemenea s-ar bucura să te cunoască.

— Ce meserie are?

— E profesor de engleză.

— Şi dumneavoastră?

— Sunt profesoară de spaniolă.

— Şi în ce limbă vom vorbi la masă? Nu, glumesc, bine, vin.

Se îmbujorase toată de mulţumire că sunt de acord, zău, era o plăcere s-o vezi: ai fi zis că tocmai îi trăsesem apă-n casă.

— Serios? Ai să vii?

— Da, da.

Sigur că e puţintel bizar să vezi doi profesori – angajaţi ai Ministerului Învăţământului – care îl primesc în vizită pe Mohamed băcanul dar, mă rog, de ce nu? Nu sunt rasist.

Iar acum… totul merge de la sine. În fiecare luni merg la ei împreună cu soţia şi copiii mei. Sunt aşa de dulci puştii mei când îi spun bunică profei de spaniolă, că ea se topeşte toată! Uneori este atât de fericită încât mă trage deoparte şi mă întreabă dacă asta nu mă deranjează. Îi răspund că nu, ştiu să gust o glumă.

Acum sunt Momo, cel care are băcănia din Rue Bleue, care nu este albastră.

Pentru toată lumea sunt arabul din colţ. În comerţ, arab înseamnă că ţii deschis de la opt până la miezul nopţii şi duminica.